

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia docent

Titulacions de Grau i de Màster

TEORIES I HISTÒRIA DE L'EDUCACIÓ **GRAU DE PEDAGOGIA I EDUCACIÓ SOCIAL** **PRIMER CURS**

1.- Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Teories i Història de l'Educació
Codi	101662
Crèdits ECTS	6
Curs i període en què s'imparteix	Primer / Primer Semestre
Horari	<i>Vegeu programa assignatura per cada grup</i>
Lloc on s'imparteix	<i>Vegeu lloc segons grup</i> SLPI Facultat de Ciències de l'Educació
Llengües	Català

Responsable de l'assignatura

Nom professor/a	Joan-Carles Melich
Departament	Pedagogia Sistemàtica i Social
Universitat/Institució	UAB
Despatx	149
Telèfon (*)	93 581 3007
e-mail	joancarles.melich@uab.cat
Horari de tutories	Dijous 12,30-13,30h

2.- Prerequisits

Per aquesta assignatura es recomana la revisió dels temes bàsics de Filosofia del Batxillerat

3.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

L'objectiu d'aquesta assignatura és introduir als estudiants a l'estudi de les principals teories de l'educació que tenen vigència en el món contemporani, així com mostrar l'evolució històrica d'aquestes teories i de la seva implementació.

En un primer bloc s'estudiarà el significat i el sentit de l'educació, la relació entre l'educació i la cultura occidental, el paper epistemològic de la pedagogia dins del conjunt de les ciències de l'educació; finalment es presentaran els models de les principals teories educatives i se'n farà una consideració crítica. A l'apartat històric s'estudiaran els moviments, les institucions, les pràctiques i els pedagogs que han estat històricament més rellevants i es ponderarà la seva vigència en el moment present.

Aquesta assignatura complementa altres matèries de primer curs ("Societat, ciència i cultura", "Contextos educatius", "Aspectes biopsicològics de la persona", "Bases sociopolítiques de l'educació") i posa els fonaments epistemològics de l'assignatura "Investigar en educació" (de segon curs) i els filosòfics i històrics de "Educació i societat" (també de segon curs).

4.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competències	Resultats d'aprenentatge
EP1. Analitzar i comprendre els referents teòrics, històrics, culturals, polítics, ambientals i legals que conformen actuacions i propostes educatives i formatives	EP1.7 Adquirir els principals referents conceptuals i epistemològics que conformen les principals teories de l'educació. EP1.8 Identificar i analitzar els episodis més rellevants de la història de l'educació i del pensament pedagògic.
EP2. Comprendre els processos que es donen a les accions educatives i formatives i la seva incidència al a formació integral.	EP2.3 Obtenir una visió històrica i crítica de l'evolució de la institució escolar per a comprendre alguns dels factors que condicionen la seva renovació.
TF5. Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació de l'acció.	TF5.3 Comprendre els factors socials que intervenen a la gestació i desenvolupament de les actuals teories i corrents educatives. TF5.4 Reconèixer els principals problemes educatius i valorar les aportacions teòriques i pràctiques de renovació pedagògica que en el nostre país s'han donat per afrontar-los.
G1. Desenvolupar un pensament i raonament crític i saber comunicar-se de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua	G1.4 Assumir de forma crítica la trajectòria del pensament i l'acció educativa. G1.5 Mostrar un pensament educatiu propi a partir del coneixement dels referents teòrics i històrics de l'educació.

5.- Continguts de l'assignatura

TEORIES DE L'EDUCACIÓ

1. Concepte d'educació i pedagogia

- 1.1 Significat i sentit de l'educació
- 1.2 Concepte de pedagogia: art, ciència i tècnica
- 1.3 L'educació en la cultura occidental

2. Relacions epistemològiques entre ciències de l'educació i pedagogia

- 2.1 Les ciències de l'educació
- 2.2 El coneixement pedagògic
- 2.3 L'acció educativa

3. Teories i corrents actuals del pensament i la pràctica educativa

- 3.1. La pedagogia tecnològica
- 3.2. La pedagogia hermenèutica
- 3.3. La pedagogia crítica

HISTÒRIA DE L'EDUCACIÓ

4. Principals elements de la història de l'educació i del pensament pedagògic

- 4.1 Paideia.
- 4.2 Humanisme
- 4.3 Naixement de la didàctica
- 4.4 Naixement de l'educació social

5. Història del pensament, les pràctiques i la renovació pedagògica al nostre país

- 5.1 Autors i pràctiques de referència

6. Fonamentació i història de la institució escolar

- 5.2 Revolucions burgeses i escola
- 5.3 Democratització de l'escola
- 5.4 Educació contemporània: tendències teòriques i organitzatives, lleis.

7. Evolució contemporània de l'educació social

6.- Metodologia docent i activitats formatives

Activitats formatives	Hores	Metodologia ensenyament aprenentatge	Competències
Presencial en gran grup	35	Classe magistral, pràctiques a l'aula, exposició de treballs individuals i grup, comentari de lectures, seminaris en grups reduïts.	G1.4/ G1.5/ EP1.7/ EP1.8/ EP2.3/ TF5.4/ TF5.3
Seminaris	15	Lectura i anàlisi de textos, realització i estudi de treballs individuals o grupals, reflexions escrites sobre les pràctiques, estudi personal	G1.4/ G1.5/ EP1.7/ EP1.8/ EP2.3/ TF5.4/ TF5.3/ G1.5/ EP1.7/ EP1.8

7.- Avaluació

Activitats d'avaluació*	% de la nota	Resultats d'aprenentatge
La possibilitat de treballs optatius pot fer variar la distribució del % de la nota		
Proves de seguiment	60%	EP1.7/ EP1.8/ EP2.3/ TF5.4/ TF5.3
Realització pràctica i presentació de treballs individuals o grupals a l'aula	30%	G1.4/ G1.5/ EP1.8/ EP2.3/ TF5.3
Valoració final de treballs, lectures, reflexions, etc	10%	G1.4/ G1.5/ EP1.7/ EP1.8/ EP2.3/ TF5.4/ TF5.3

Per aprovar l'assignatura cal haver aprovat les dues parts de què consta la matèria.

8.- Bibliografia i enllaços web

TEORIES DE L'EDUCACIÓ

- Bárcena, F./Mèlich, J.-C. (2000): *La educación como acontecimiento ético*, Barcelona, Paidós
- Bauman, Z. (2007): *Els reptes de l'educació en la modernitat líquida*, Barcelona, Arcàdia
- Carr, W. (1990): *Hacia una ciencia crítica de la educación*, Barcelona, Laertes
- Carr, W. (2002): *Una teoría de la educación*, Madrid, Morata
- Carr, W./Kemmis, S. (1988): *Teoría crítica de la enseñanza*, Barcelona, Martínez Roca
- Duch, L.I. (1997): *La educación y la crisis de la modernidad*, Barcelona, Paidós
- Fumaroli, M. (2007): *La educación de la libertad*, Barcelona, Arcadia
- McLaren, P. (1997): *Pedagogía crítica y cultura depredadora*, Barcelona, Paidós
- Meirieu, P. (1998): *Frankenstein educador*, Barcelona, Laertes
- Meirieu, P. (2009): *Pedagogia: el deure de resistir*, Barcelona, Rosa Sensat
- Nussbaum, M. C. (2005): *El cultivo de la humanidad. Una defensa clásica de la reforma en la educación liberal*, Barcelona, Paidós
- Rancière, J. (2003): *El maestro ignorante*, Barcelona, Laertes
- Steiner, G. (2004): *Lecciones de los maestros*, Madrid, Siruela
- Steiner, G./Ladjali, C. (2005): *Elogio de la transmisión. Maestro y alumno*, Madrid, Siruela
- Van Manen, M. (2004): *El tono en la enseñanza. El lenguaje de la pedagogía*, Barcelona, Paidós

HISTÒRIA DE L'EDUCACIÓ

- Salmon, P. (1969): *Historia y Crítica. Introducción a la metodología histórica*, Barcelona, Teide
- Beck, R. (1965): *Historia social de la educación*, México, Uteha
- Bowen, J. (1985). *Historia de la Educación occidental* (3 vols.), Barcelona, Herder
- Cuesta, P. (1994). *La escuela en la reestructuración de la sociedad española*. Madrid, Siglo XXI
- Debesse, M./Mialaret, G. (1973). *Historia de la pedagogía*, Barcelona, Oikos-Tau
- Escolano Benito, A. (1985): *Historia de la educación*, Madrid, Anaya
- Luzuriaga, L. (1981): *Historia de la educación y la pedagogía*, Buenos Aires, Losada
- M.E.C (1985): *Breviarios de Educación, II. De las Cortes de Cádiz a la revolución de 1868*, Madrid, MEC
- Monés, J. (1978): *El pensament escolar i la renovació pedagògica a Catalunya (1833-1938)*, La Magrana: Barcelona
- Ponce, A. (1981): *Educación y lucha de clases*, Madrid, Akal
- Santoni Rugiu, A. (1981): *Historia social de la educación*, Barcelona, Reforma de la Escuela
- Wulf, Ch. (Ed.) (1995): *Education in Europe. An Intercultural Task..European Studies in Education*, vol. 3.

Enllaços web

- <http://www.sc.ehu.es/sfwshedhe/>
- <http://www.iecat.net/institucio/societats/SHistoriaEducacioPaisosLlenguaCatalana/inici.htm>
- http://www.inrp.fr/she/histed_accueil.htm
- <http://www.ed.uiuc.edu/hes/>

9.- Model de Cronograma

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
8				Sa								Sa								
8,30																				
9																				
9,30																				
10																				
10,30																				
11																				
11,30																				
12				Sb/Sc								Sb								
12,30																				
13				Tutories								Sc								
13,30																				
14												Tutories								
14,30																				

Repartiment hores i colors	
Magistral	Seminari
35 h (tot el grup)	15 h x 3 grups
Tutories	
TEORIES	HISTÒRIA